Crynodeb gweithredol
Mehefin 2014

Gwella mynediad at wasanaethau gofal lliniarol ar gyfer pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn Ne-ddwyrain Caerdydd

Ariennir Gofalu am ofalwyr mewn cymunedau wedi'u hadfywio yng Nghymru gan y Gronfa Loteri Fawr Cymru.

ARIENNIR GAN Y LOTERI
LOTTERY FUNDED

Gofal Cancr Marie Curie

S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 1 03/06/2014 15:27

Rhagair

Rydw i'n falch iawn o gael y cyfle i ysgrifennu'r rhagair ar gyfer yr adroddiad pwysig hwn.

Yn fy swyddogaeth fel Aelod o'r Cynulliad, rydw i'n cynrychioli'r etholaeth fwyaf yng Nghymru yn ôl maint y boblogaeth. Yn ogystal, mae'n un o'r rhai mwyaf amrywiol, gyda nifer fawr o bobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig. Mae'r cyfoeth a'r gymysgfa o ddiwylliannau a phobl ar draws y byd ym mhorthladdoedd Caerdydd a Phenarth yn rhan o'n hanes ar y cyd a'n dyfodol gyda'n gilydd. Mae'n batrwm sy'n cael ei ailadrodd ar draws nifer o drefi a dinasoedd yng Nghymru a Phrydain. Er gwaethaf derbyn a dathlu amrywiaeth eang y Gymru fodern, mae rhwystrau yn parhau ynglŷn â mynediad ac anghydraddoldeb mewn darpariaeth y mae teuluoedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn eu hwynebu. Gwyddom yn rhy dda os na ymdrinnir â'r anghydraddoldeb hwn, gall achosi problemau sylweddol i bobl drwy eu bywydau. Ni ddylai fod yn syndod i weld fod angen ymdrin â'r un heriau hynny er mwyn sicrhau bod gwasanaethau o ansawdd uchel ar ddiwedd bywyd ar gael i'n cymunedau i gyd.

Mae'r prosiect Marie Curie hwn wedi cyflawni llawer eisoes a gwn ei fod yn dymuno cyflawni llawer mwy. Mae'n glod i Marie Curie fod yr elusen wedi cydnabod realaeth yr her hon ac mae'n barod i gymryd camau ymarferol i ymdrin ag ef.

Gobeithiaf y byddwch yn darganfod yr adroddiad hwn mor ddiddorol a llawn gwybodaeth ag y gwnes i, ac y byddwch, fel fi, yn dymuno llwyddiant pellach i'r prosiect pwysig hwn yn y dyfodol

Vaughan Gething
AC dros Dde Caerdydd a Phenarth
Dirprwy Weinidog Trechu Tlodi

S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 2 03/06/2014 15:27

Cyflwyniad

Mae gan Gymru boblogaeth sy'n heneiddio. Mae pobl yn byw gydag iechyd gwael a chyda phroblemau mwy cymhleth am gyfnod hirach. Mae'r pwysau dilynol ar adnoddau cyfyngedig y system gofal iechyd a chymdeithasol wedi cynyddu'r angen am fodelau amgen ar gyfer darparu gwasanaethau.

Mae Marie Curie ar flaen y gad wrth arloesi mewn gwasanaethau gofal diwedd bywyd yng Nghymru. Rydym yn gweithio gyda GIG Cymru a phartneriaid eraill er mwyn cwrdd â gofynion a nodau strategol cenedlaethol a lleol. Rydym yn cefnogi pobl drwy Gymru drwy ein gwasanaeth nyrsio cymunedol ac yn ein Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro, ym Mhenarth.

Lleolir ein hosbis yn agos at Lan yr Afon, Grangetown a Butetown; ardaloedd gyda chanran uchel o breswylwyr o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig. Fodd bynnag, mae'r defnydd o'n gwasanaethau hosbis a chymunedol ymysg y grwpiau hyn wedi bod yn isel iawn.

Ym mis Medi 2012, gwnaethom lansio prosiect tair blynedd, wedi'i gyllido gan y Loteri Fawr, o'r enw *Gwella Mynediad at Wasanaethau Gofal Lliniarol ar gyfer Cymunedau Lleiafrifoedd Ethnig yn Ne-ddwyrain Caerdydd*.

Sefydlwyd y prosiect er mwyn cwrdd â thri phrif amcan:

1. Gwella cysylltiadau gydag arweinwyr cymunedol Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig ac asiantaethau yn y gymuned (yn cynnwys practisau meddygon teulu).

2. Lleihau'r rhwystrau i fynediad at wasanaethau ar gyfer pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig.

3. Cynyddu'r gefnogaeth ar gyfer cleifion o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig gyda salwch sy'n cyfyngu ar eu bywyd a'u teuluoedd.

Mae'r adroddiad yn amlinellu'r prif rwystrau i gael mynediad at ofal hosbis o bersbectif pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig sy'n byw yng Nghaerdydd. Mae'n cynnwys y ffyrdd a awgrymwyd ganddyn nhw i dorri'r rhwystrau hyn, ynghyd â negeseuon dysg allweddol ar gyfer Marie Curie a darparwyr gofal iechyd eraill. Yn ogystal, mae'n tynnu sylw at welliannau a wnaed ac a gynlluniwyd yn Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro o ganlyniad uniongyrchol i'w hargymhellion.

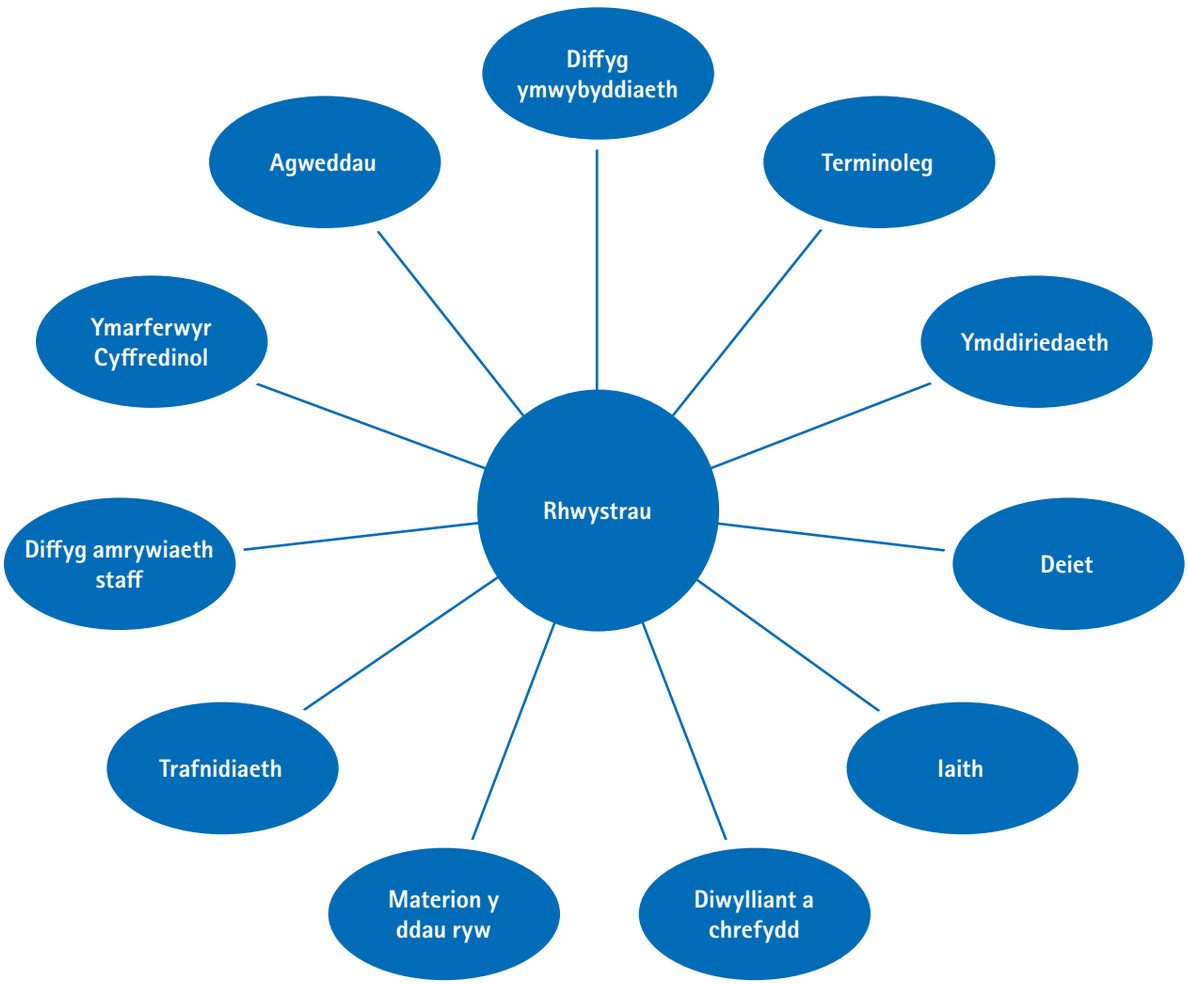
S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 3 03/06/2014 15:27

Rhan 1: Y prif rwystrau i gael mynediad at ofal hosbis ar gyfer pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn Ne-ddwyrain Caerdydd

Gofynnwyd i grwpiau trafod, yn cynnwys dynion a merched o ethnigrwydd ac oedrannau amrywiol, i amlinellu beth yr oedden nhw'n ei feddwl oedd y prif rwystrau i bobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig gael mynediad at wasanaethau'r hosbis.

Y prif rwystr at fynediad oedd diffyg ymwybyddiaeth. Nid oedd y rhan fwyaf o bobl erioed wedi clywed am Marie Curie. Pe bydden nhw wedi clywed, bydden nhw'n gwybod am y gofal diwedd bywyd sy'n cael ei ddarparu a gofal canser. Nid oedd y mwyafrif o gyfranogwyr yn gwybod lle'r oedd yr hosbis nac wedi bod yn yr hosbis erioed. Roedd llawer yn credu nad oedd y gwasanaethau wedi'u sefydlu ar gyfer pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig ac roedd pryderon gan rai a oedd yr hosbis yn ddiwylliannol ac yn grefyddol briodol. Mae Diagram 1 yn crynhoi ymatebion y cyfranogwyr.

Diagram 1: Rhwystrau ymddangosiadol y cyfranogwyr i gael mynediad at wasanaethau hosbis

S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 4 03/06/2014 15:27

Rhan 2: Sut i helpu lleihau'r rhwystrau i fynediad a nodwyd

Unwaith yr oedden nhw wedi nodi'r prif rwystrau i gael mynediad at wasanaethau Marie Curie, gofynnwyd wedyn i'r grwpiau trafod sut yr oedden nhw'n teimlo y gallai'r rhwystrau hyn gael eu lleihau i bobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig.

Siaradodd y grwpiau am yr angen i godi ymwybyddiaeth - yn bennaf drwy'r gair llafar - o'r mathau o wasanaethau y mae Marie Curie yn eu darparu, y cyflyrau sy'n cael eu cefnogi a sut i gael mynediad at y gwasanaethau. Yn ogystal, gwnaethon nhw awgrymu ffyrdd i hyrwyddo'r gwasanaethau yn eu cymunedau a phwysleisio bod pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn awyddus i helpu codi arian a gwirfoddoli ar gyfer yr elusen, ac nid cael eu gweld fel defnyddwyr gwasanaethau yn unig. Mae Diagram 2 yn crynhoi awgrymiadau'r cyfranogwyr.

Diagram 2: Barn y cyfranogwyr ar sut i leihau'r rhwystrau i wasanaethau

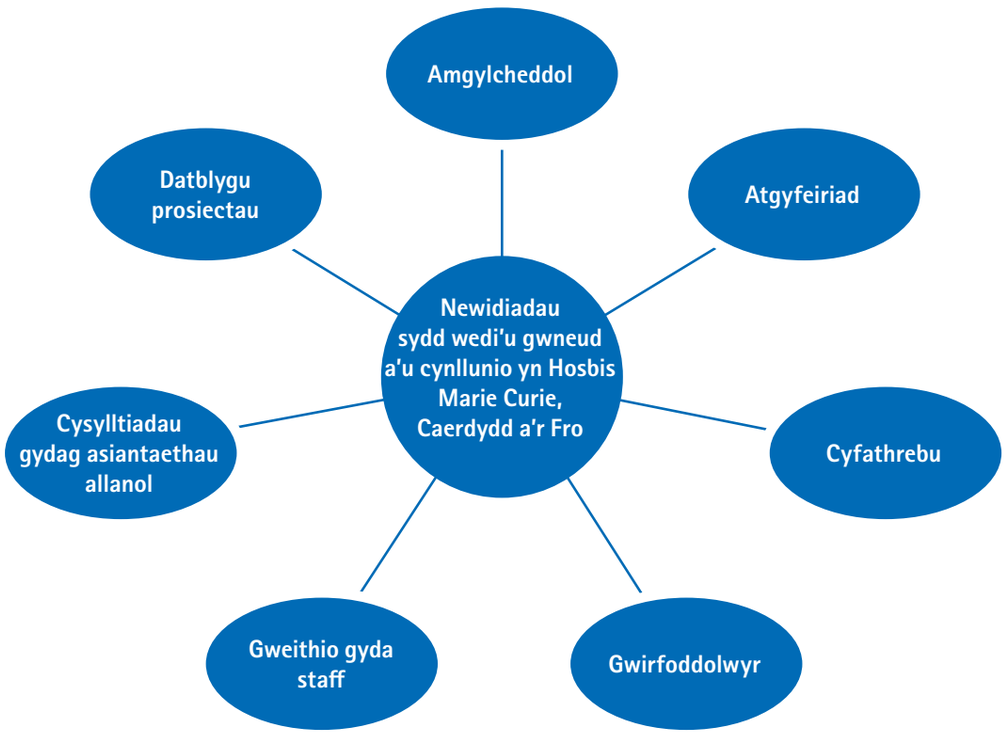
S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 5 03/06/2014 15:27

Rhan 3: Newidiadau a wnaed ac a gynlluniwyd yn Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro er mwyn gwella mynediad ar gyfer pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig.

Mae Marie Curie wedi gwerthuso eu holl adborth o'r grwpiau trafod yn ofalus. Rydym wedi defnyddio argymhellion allweddol y cyfranogwyr a'n dysgu allweddol i helpu gwneud gwelliannau i'r gwasanaethau a'r cyfleusterau yn Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro ac rydym wedi dechrau ymdrin â'r angen am ymarferion gwaith wedi'u diweddaru. Mae Diagram 3 yn crynhoi'r newidiadau a wnaed neu sy'n cael eu cynllunio yn ein hosbis.

Byddwn yn parhau i chwilio am gyngor ar ffyrdd o dynnu'r rhwystrau ar gyfer mynediad a gwella gwasanaethau ar gyfer cleifion, gofalwyr a theuluoedd o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn Ne-ddwyrain Caerdydd.

Diagram 3: Newidiadau a wnaed ac a gynlluniwyd yn Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro.

Casgliad

Mae'r prosiect hwn wedi rhoi inni well dealltwriaeth o anghenion gofal lliniarol pobl o gefndiroedd Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn Ne-ddwyrain Caerdydd. Mae wedi ein galluogi i nodi'r rhwystrau at fynediad, archwilio atebion posibl a gwneud a chynllunio gwelliannau i wasanaethau a chyfleusterau yn Hosbis Marie Curie, Caerdydd a'r Fro.

Mae ein gwaith yn barhaus a byddwn yn parhau i geisio cael cyngor ar ffyrdd i dynnu'r rhwystrau i fynediad a gwella gwasanaethau ar gyfer cleifion, gofalwyr a theuluoedd o'r cymunedau hyn.

Er mwyn llawrlwytho'r adroddiad llawn ewch i: mariecurie.org.uk/bmereportwales

Rhif elusen gofrestredig 207994 (Cymru a Lloegr), SC038731 (Yr Alban) S728b

S728b_Improving access Cardiff Welsh six pages summary_3.indd 6 03/06/2014 15:27